

KJAK

Lóggeva fyri uppboðssølu av fiski í Føroyum

Alfred Olsen
Løgtingsmaður fyri Sambandsflokkinn og formaður í Løgtingsins Vinnunevnd

Í kunngerð nr. 6 frá 24. januar 1992, 6ið varð grundað á løgtingslóg nr. 111 av 3.8.1990, varð álagt skipum yvir 110 tons, at tey skuldu selja 3. hvønn tús yvir uppboðssøluna, fyri at tryggja, at í minsta lagið 30% av veiðuni varð seld yvir uppboðssølu í Føroyum.

Reiðarar og eigarar av fiskiførum, sum ikki seldu ásettu nøgdina, vóru sektaðir við bót, fyri tað nøgdina, sum vantaði í tey 30%.

Tíverri helt henda skip-

anin uppat líka eftir ár-hundraskiftið, og síðani tá er tað bara gingið tann skeiva vegin, kanska ikki so drastiskt í fyrstani, tí flestu skipini vóru meira leys av virkjunum og hildu seg til uppboðssøluna, sum avrokn-aði skipini beinanvegin sum veiðan var seld.

Tíverri seldu tó so gott sum allir bátarnir, ið fiskaðu upsa, ongantið yvir uppboðssøluna, men seldu beinleiðis til tey 2-3 virkini, sum virk-aðu upsa.

Gongdin higartil

Men gongdin hesi seinastu árin hevur tíverri útviklað seg til, at flest øll skip nú eru knýtt at ávísingum virkjum, og tí landa tey fiskin beinleiðis til hesi virki, við tí fylgju, at í dag eru tað stórt sæð einans umleið 5 skip, sum selja mest sum alla sína veiðu yvir upp-boðssølu. Hetta meti eg vera sera óheppið, bæði fyri skip-ini og manningarnar, hvat prísi viðvíkur.

Tí tá prísurin á uppboðs-søluni er avgerandi og grund-arlagið fyri, hvønn prís skip, sum selja beinleiðis til virkini

fáa fyri veiðuna, so er neyð-ugt fyri at tryggja rætta prís-in, at bæði útboðið av fiski og talið á keyparum er nøkt-andi. Tá hetta ikki er stóðan í dag, er ein stórus spurningur, um prísurin, sum skipini og harvið manningarnar fáa fyri fiskin, er tann rætti, t.d. prísurin á upsa, sum allur verður seldur beinleiðis til virkini – hevði hann ikki verið hægri, um upsin var bjóð-aður út alment á uppboðs-søluni?

Lóggeva fiskin yvir uppboðssølu

Eg havi ikki verið heitur tals-maður fyri at leggja óneyð-ugar bindingar á vinnuna, men við tí gongd, sum vit síggja í dag, og sum vil enda við, at ongin fiskur verður bjóðaður út alment, og sum vil hava við sær, at tey virki og arbeidsplass úti um landi, ið ikki eiga part í skipum, ongan móguleika hava at fáa fatur í nøkrum fiski, so eri eg fyri, við lóg at áseta, at eitt ávíst minstamark av fiskin-um skal bjóðast út í Føroy-um, yvir uppboðssølu, soleið-is at øll hava móguleika at

bjóða uppá fiskin, eisini tey virkini sum ikki eiga part í skipum fáa atgongd til fiskin, umframt at skipini fáa tann rætta prísin og fáa pengar-nar, tá veiðan er seld.

Eg haldi, at vit við lóg eiga at áseta, at minst 3. hvør túr-ur (33%), ella stramma tað upp og siga, at 2. hvør túrur (50%) av veiðuni skuldi verið seld yvir uppboðssølu, tí tað hevði havt við sær eina atgongd hjá øllum framleið-arum til rávøruna, til gagns fyri virkini og arbeidsfólkini runt um í landinum, eins og kappingin um fiskin hevði havt við sær hægri prísir, til gagns fyri skip og manning.

Partur av komandi fiskivinnulóg

Sjálvur eri eg fyri, at vit í einari komandi fiskivinnu-lóg, saman við lógarkravin-um um, at veiðan skal yvir føroyskan kaikant, skulu áseta lógarkrav um, at 33% til 50% av øllum botnfiski undan Føroyum, eins og av kvotum á fjarleiðum, verður boðin út á uppboðssølu.

Nú fáa hoyvík-ingar sín kirkjugarð

Bogi Andreassen
býráðslimur fyri Fólkaflokkinn

Eg fegnist um, at vit í bý-ráðnum í kvøld hava sam-tykt, at gera kirkjugarð í Hoyvík. Byggi- og býar-skipanarnevndin hevur arbeitt miðvíst við hesum máli í býráðnum, og tað er ordiliga gleðiligt, at tað nú er samtykt.

Avgerð er tikin um, at Tórshavnar kommuna keypir eitt øki á 35.000 fer-metrar til endamálið, og eftir ætlan byrjar arbeiðið í 2016.

Hoyvík er ein býur, har vøksturin í fólkatatalinum er stórus, tí eiga vit í Tórs-havnar býráð, at virka fyri, at hesin partur av Tórs-havnar kommunu, fær bestu karmar at vaksa í. Ein kirkjugarður er ein na-túrligur partur av samfe-lagnum, og ein tilíkur eigur sjálvandi at liggja í Hoyvík.

Pensjónistar – sum er, loysir tað seg ikki at arbeiða

Ingrid S. Henriksen

Tað skal loysa seg at arbeiða
Seinnu árin hevur Fólka-flokkurin áhaldandi sagt, at tað skal loysa seg at arbeiða. Flatskatturin, ið varð settur í gildi av borgarligu samgong-uni í 2012, gjørdi, at tað fór at loysa seg sera væl at arbeiða, um tú var høgtlønur. Meðan flatskatturin ikki hjálpir uppá fíggjarligu støðuna hjá teimum, sum hava lága løn – og hjálpir ikki pensjónistum,

sum hava lága inntøku aftur-at fólkapensjónini.

Loysir seg ikki at hava hálvtiðarstarv, um tú ert fólkapensjónistur

Tað loysir seg ikki peniga-liga at hava vanligt hálvtiðar-starv hjá fólkapensjónistum. Arbeidsinntøka hjá fólka-pensjónistum verður ikki einans skattað við flatskatti og kommunuskatti, men verður harumframt mót-roknað við heili 60% í fólka-pensjónsviðbótini, um arb-eiðsinntøkan/-inntøkan fer upp um 61.900 kr. árliga.

Við galdandi mótrokning-arreglum í pensjónsviðbótini loysir tað seg ikki fíggjarliga at hava hálvtiðarstarv og hava arbeiðsinntøku upp á t.d. 100.000 kr. árliga, tí ógvusliga mótrokningin í pensjónsviðbótini ger, at fólkapensjónisturin missir ein stóran part av pensjóns-viðbótini (fer inntøkan upp

um 61.900 kr. verður mót-roknað við 60% í pensjóns-viðbótini og er onki eftir av pensjónsviðbótini hjá støk-um fólkapensjónisti, tá arb-eiðsinntøkan er komin upp á 127.320 kr.)

Sera ógvusligu mótrokn-ingarreglurnar í føroysku pensjónsviðbótini uppá heili 60% og tað, at pensjónisturin missir oljuviðbótina, um inn-tøkan fer upp um 60.000 kr. árliga, ger at tað ikki loysir seg hjá fólkapensjónisti at hava arbeiðsinntøku, sum er millum 60.000 kr. og 127.320 kr. árliga.

Hevur stakur fólkapen-sjónistur inntøku, sum fer uppum 60.000 kr. árliga, missir hann oljuviðbótina, sum er 7.608 kr. fyri árið 2015.

Mist oljuviðbót, mót-rokning í pensjónsviðbótini, kommunuskattur og lands-skattur gera, at **einans uml. 35 kr. eru eftir av hvørjum 100 kr.,** sum fólkapensjón-

istur hevur í arbeiðsinntøku ið liggur millum 61.900 kr. til 127.320 kr. um árið. At einans 35 kr. eru eftir av hvørjum hundrad krónum, ein hevur í arbeiðsinntøku, ger, at tað loysir seg ikki peningaliga at arbeiða og hava hálvtið-arstarv, um ein er fólkapen-sjónistur.

At peningaliga úrtøkan hjá fólkapensjónistum, sum hava vanligt hálvtiðarstarv, er sera lítil, er sera órimiligt yvir fyri teimum fólkapen-sjónistum, sum ynskja at arbeiða at royna at vinna sær pening at hava afturat lágu upphæddini, sum fæst í fólkapensjón og útgjaldi frá samhaldsfasta.

Tað loysir seg fíggjarliga hjá donskum fólkapensjónistum at arbeiða

Mótrokningin í donsku fólkapensjónsviðbótini er einans 30,9% (t.v.s. at mót-

rokningin upp á 60% í før-oysku pensjónsviðbótini er 29,1 % hægri enn tað, sum er galdandi í donsku pen-sjónsviðbótini). Eisini er frádráttarfría upphæddin í donsku fólkapensjónsvið-bótini hægri enn hon er í føroysku fólkapensjónsvið-bótini. Danska frádráttarfría upphæddin er 67.500 kr. fyri árið 2015. Og er føroyska frá-dráttarfría upphæddin so-leiðis 5.600 kr. lægri enn sam-svarandi upphædd í donsku pensjónsviðbótini.

Mugu broyta § 19 í føroysku pensjónslógini um mótrokning – so tað fer at loysa seg at arbeiða

Landsstýrið og løgtingið eiga beinanveg at broyta mót-rokningarreglurnar í pen-sjónsviðbótini, soleiðis at tað eins og í Danmark fer at loysa seg hjá fólkapensjónistum at hava parttiðarstarv og t.d.

arbeiða hálva tíð.

Mótrokningin upp á 60% í § 19 í føroysku pensjónslógini eigur at verða lækkað niður á danskt støði – tvs. lækkað niður í helvt. Eisini eigur frádráttarfría upphæddin at verða hækkað upp á danskt støði – tvs. verða hækkað úr 61.900 kr. upp í 67.500 kr., so føroyskir pen-sjónistar kunnu vinna eins høga upphædd sum dansk-ir pensjónistar, áðrenn mótroknað verður í fólka-pensjónsviðbótini. Hetta soleiðis at tað umsiðir fer at loysa seg peningaliga at arb-eiða hjá føroyskum fólka-pensjónistum.